

Vänsterpress om Podemos

De senaste parlamentsvalen i Spanien (20 december 2015) blev en framgång för nykomlingspartiet *Podemos* som fick över 20% av rösterna och därmed blev tredje största parti efter högerpartiet *Partido Popular* [Folkpartiet], PP, och socialdemokraterna, PSOE. På fjärde plats (med drygt 15 procent) kom ett annat nybildat parti, det högerliberala *Ciudadanos*. I Spanien har man under flera årtionden i praktiken haft ett tvåpartisystem, dominerat av PP och PSOE, som växlat vid makten. Detta är nu ett minne blott och inget parti kan längre självt bilda regering, utan måste samarbeta med andra partier. Till dessa frågor återkommer vi senare när vänsterpressen börjat analysera valresultatet och dess konsekvenser.

Artiklarna i denna artikelsamling, som alla är skrivna före valet, behandlar olika aspekter av fenomenet *Podemos*. De kompletterar de artiklar som tidigare publicerats på marxistarkivet om *Podemos* och dess politiska och ideologiska inspirationskällor, se: [Den europeiska vänsterpopulismen – exemplet Podemos \(artikelsamling\)](#), [Ernesto Laclau, Podemos inspirationskälla](#), [Eurokommunismen och populismen](#) och [Pablo Iglesias: Ett Spanien på helspänn](#) (intervju).

Martin Fahlgren 29/12 2015

Innehåll

Clarté	1
<i>Rosa vågen når Spanien</i>	1
Internationalen	5
<i>Podemos rekryterar förre chefen för Försvarmakten</i>	5
<i>Kommer Podemos att storma himlen?</i>	6
Synapze	7
<i>Podemos – Vänsterpolitik i kristid (bokrecension)</i>	7

Clarté

Rosa vågen når Spanien

Daniel Cederqvist

Clarté 6/12 2015

Podemos utmanar den rådande EU-ordningen i Spanien. Utmaningen kommer från vänster, men den är inte marxistisk eller socialistisk. Den är uttalat vänsterpopulistisk, inspirerad av Latinamerikas rosa våg. Chefsideologen heter Ernesto Laclau.

”Vårt folk vinner här”, löd meddelandet som Pablo Iglesias skickade till Inigo Errejón, ung spansk statsvetare, tidigt i december 2005. Iglesias befann sig i Bolivia för att skriva en uppsats om ett nytt lovande parti, Movimiento al Socialismo, som var på väg mot regeringsmakten. Hur hade detta parti lyckats fånga det folkliga missnöjet och förvandla det till politisk makt?

Nio år senare var han, nu med Errejón, åter i Bolivia. Denna gång skulle han hålla tal tillsammans med Bolivias vicepresident. ”I dag vill jag delge er några politiska förtroenden som har mycket att göra med Podemos genealogi, vårt DNA, och som är närmare förbundet med Bolivia än vad många anar.” Det är sant, och den gemensamma nämnaren heter Ernesto Laclau.

Iglesias och Errejón leder i dag Podemos. Båda är mycket influerade av Laclau. Han utvecklade, tillsammans med sin livspartner Chantal Mouffe, en politisk teoribildning som blivit avgörande för den rosa våg som svept över Latinamerika det senaste decenniet.

Laclau, född i Argentina, har i framför allt två böcker, *Hegemoni och socialistisk strategi* (1985, på svenska 2008) och *On populist reason* (2005) utvecklat sina teorier om populism och hegemoni. Den förra boken, författad tillsammans med Mouffe, bygger på en analys av den italienska marxisten Antonio Gramscis hegemonikoncept.

Hegemonibegreppet hade tidigare främst varit ett strategiskt koncept för att finna allierade till arbetarklassen, samtidigt som man försäkrade sig om att det var arbetarklassen som var den dominerande parten.

Men enligt Laclau och Mouffe är Gramscis hegemonibegrepp helt annorlunda. Hans politiska subjekt är inte klasser, utan komplext sammansatta politiska viljor. Dessa kollektiva viljor har två dominerande drag. För det första är de inte förutbestämda av aktörernas sociopolitiska intressen. De utformas inom ramen för maktrelationer och ibland konkreta kamper i samhället. För det andra kan de sektorer som formas inom ramen för en hegemonisk formation se olika ut. De kan vara fackföreningar och partier, men de kan också vara till exempel etniska grupperingar.

Laclau och Mouffe ansåg att Gramsci inte löpte linan ut och fortfarande höll klasskampen för den grundläggande drivkraften i samhället. De ville helt överge tanken om klasser som centrala för motsättningarna i samhället. De menade att världen blivit mycket mer komplex och heterogen och att den industribaserade arbetarklassen inte längre var den viktigaste kraften. Laclau och Mouffe vände sig mot marxismens klassessentialism, och menade att sociala grupper är kontingenta. Aktörers sammanhållning konstrueras i händelseförloppet och finns inte a priori, hävdade de.

Övergivandet av klassperspektivet hänger också ihop med en uppfattning om antagonismens vikt. Motsättningarna i samhället konstrueras inte socialt utan relationellt. Det skapas utifrån

en uppfattning om vem som är fienden. Det går inte att förutsäga var antagonismen kommer att dyka upp.

On populist reason gavs ut 2005, denna gång med Laclau som ensam författare. Denna bok var kraftigt färgad av de vänsterpopulistiska regeringar som tagit makten i flera latin-amerikanska länder. Målet med boken var att rehabilitera begreppet populism. För Laclau är populism bara en av de former som politik kan ta sig i ett modernt, demokratiskt samhälle.

Laclau anser att samhället är fragmentiserat med flytande identiteter som följd. Samhällets heterogenitet ökar i takt med dess komplexitet. Laclau kallar detta för ”skillnadens logik”. Olika sektorer, till exempel fackföreningar och etniska grupper, interagerar med regering och stat med olika krav som ibland tillgodoses. Tillgodoses de inte så har nu de olika sektorerna det gemensamt att de som härskar har avvisat deras krav. Detta kan bli en grund för en allians mellan dem. Om dessa partikularismer kan omvandlas till mer generella krav kan populismen bli aktuell.

Laclau skriver att en ”inre gräns” skapas i samhället mellan dem som har makten och de samhällssektorer vars krav ej har tillgodosetts. Denna gräns förvandlar plebejerna till folket. Folket skapas i opposition till en motståndare, till exempel oligarker eller diktatorer. Ofta ställer sig folket bakom en populistisk ledare. Laclau hävdar också att populism förutsätter tomma symboler, som kan fyllas med olika mening av landets olika sektorer. Han exemplifierar med begreppet jämlikhet i fransk historia, som haft olika betydelser under olika regimer. Det är också lätt att associera detta med peronismen i Argentina; Laclau var i sin ungdom aktiv vänsterperonist.

Laclau definierar den populistiska hegemonin som enhet konstruerad av mångfald. Delar av samhället kan ta över och tala för hela samhället, till exempel när indianer i Bolivia och Mexico menar sig tala för hela nationen. ”Folket” i populistisk mening är alltså inte ett lands befolkning, utan en del som menar sig tala för hela landet och vara dess legitima härskare. Hegemoni, enligt Laclau, är att tala för samhället från ett av de läger som delar samhället i antagonistiska motsättningar.

Varför har då Podemos utvecklats och blivit stort i Spanien? Vad finns det för möjligheter för en långsiktig vänsterpolitik där? För att kunna få svar på dessa frågor får man gå bakåt i Spaniens moderna historia, till åren efter Francos död 1975. 1978 ratificerades Spaniens nya grundlag, en kompromiss mellan demokratiska, folkliga krav och den gamla regimens önskan om status quo. Francos mål var framför allt att bromsa den omfördelning av makt och välstånd från den gamla aristokratin till folkliga klasser som republiken påbörjat. Segern i inbördeskriget för jordägare och kapitalister ledde till en ekonomi som mer påminde om Latinamerika än grannländerna i Europa. Lönerna var låga, den tekniska utvecklingen långsam och korrupsionen stor. Francos död och en starkt opposition öppnade ett politiskt fönster. Dock lyckades de gamla eliterna bibehålla mycket av de gamla strukturerna. I statsapparaten satt många av bödlarna kvar och ekonomin präglades även nu av ”dåliga företag men bra affärer”.

När de spanska socialdemokraterna, PSOE, vann valet 1982 trodde en del att mer rejäla förändringar skulle ske. Så blev inte fallet. Det keynesianskt färgade valmanifestet stoppades in i byrålådan, för att aldrig mer tas fram. Den ekonomiska politiken kom att utformas av två män från finansvärlden: Miguel Boyer och Carlos Solchaga. Den kom att inriktas på att hålla inflationen nere, men samtidigt var arbetslösheten kring 20 procent. 1985 gick Spanien med i EU, vilket kom att påskynda en avindustrialisering som slog hårt mot arbetarklassen. Ett än hårdare slag var avregleringen av arbetsmarknaden 1984. I slutet av 1980-talet hade en tredjedel av arbetarna tidsbegränsade anställningar. Bostadsmarknaden avreglerades också, vilket banade väg för en gigantisk fastighetsbubbla.

En del välfärd utvecklades, som till exempel sjukvården och utbildningssystemet. Men i allmänhet skedde väldigt lite social utveckling, något som visar sig när man konstaterar att den offentliga konsumtionen endast ökade från 17,7 till 21,5 procent. I stället för demokratisk socialism, blev Spanien förebild för Tony Blairs nyliberala tredje väg. PSOE saknade i princip opposition, såväl internt som externt. Partiet utvecklades till Felipe González privata valmaskin. Det spanska kommunistpartiet gick under denna tid in i en djup kris, från vilket det aldrig återhämtade sig. Vänsterns kollaps fullbordades 1986 när spanjorerna i en folkomröstning röstade ja till medlemskap i Nato. Den mest trovärdiga oppositionen mot den förda politiken fanns hos fackföreningsrörelsen, som efterhand bröt med PSOE. Tre generalstrejker utlystes i protest mot den politik som regeringen förde. Men till slut så försvagades också fackföreningsrörelsen. Organisationsgraden sjönk ned till 15 procent, och från och med mitten av 1990-talet slog facket in på en mer passiv väg.

1996 förlorade PSOE regeringsmakten, efter generalstrejkerna och ett antal stora korruptions-skandaler. Det konservativa Partido Popular, med rötter hos Francotidens falangister, tog makten. Tillväxten i Spanien sköt fart, BNP ökade med ca 4 procent per år. Tillväxten byggde dock på lösa grunder, förmånliga internationella krediter som främst investerades i turism och byggnation. Det var inte tillväxt som kom alla till del. Reallönerna sjönk under perioden 1995-2007, och ungdomsarbetslösheten var hög. Dock skapade övervärderingen av fastigheter, i ett land där 85 procent av befolkningen äger sitt boende, en illusion av välstånd. De tre faktorerna prekarisering, avindustrialisering och finansialisering bidrog till att försvaga arbetarklassen som bas för politisk mobilisering. Francos dröm om Spanien som ett land av fastighetsägare, inte proletärer, såg ut att ha gått i uppfyllelse.

Kraschen 2008 krossade illusionerna. Men det skulle dröja tre år innan en folkrörelse började göra sig hörd. I maj 2011, en vecka före de lokala och regionala valen, utbröt demonstrationer i flera stora spanska städer. Mottot var "Vi är inte handelsvaror för politiker och bankirer". I Madrid deltog tiotusentals människor. Polisen mötte demonstranterna med våld. I protest mot detta beslöt sig omkring 40 personer att ockupera ett torg i centrala Madrid, Puerta del Sol. Några timmar efter att ockupationen inletts befann sig tusentals människor där. Snart spred sig fenomenet till torgockupationer på mer än 70 ställen i Spanien. På torgen bildades medborgarförsamlingar, kommittéer och arbetsgrupper. Organisationen var mycket platt. De grundläggande principerna var att man var trött på tvåpartisystemet, ville ha ökade inslag av direkt demokrati, slut på neddragningarna och stopp för finansiella spekulationer.

Ockupanterna var oftast unga medelklasstudenter med dåliga framtidsutsikter. Utom-europeiska invandrare saknades helt. Trots denna snäva bas hade *indignados*, som de kom att kalla sig, massivt folkligt stöd. Den klassiska vänstern var misstänksam mot denna nya rörelse, som betonade demokrati framför klassmotsättningar. En hel del tidigare passiviserade aktivister blev dock åter aktiva i majrörelsen. Dessa bidrog till att radikaliserade rörelsen. Under sommaren förlorade dock 15M-rörelsen, som den kommit att kallas, fart.

Av de existerande politiska partierna borde Enad Vänster, Izquierda Unida (IU), en sammanlagning av kommunistpartiet och en rad andra småpartier på vänsterkanten, ha haft störst möjlighet att utnyttja 15M-rörelsens politiska mobilisering. Men dess ledning var mer intresserad av att söka samarbete med PSOE. På högersidan dök det upp ett populistiskt parti, UpyD, med en ideologiskt oklar hållning. Dessutom hade krisen stärkt de katalanska självständighetssträvandena.

Då klev Pablo Iglesias och Podemos fram. Podemos startade hos en liten grupp statsvetare där många var före detta medlemmar i IU. Med från början fanns också det lilla trotskistiska partiet Izquierda Anticapitalista, som dock rätt snabbt marginaliserades. Iglesias, Errejón och de andra statsvetarna hade samtliga varit aktiva som konsulter till de olika radikala regeringar

som under 00-talet tagit makten i Latinamerika. Ett uttalat mål var att få till stånd dessa populistiska omvälvningar i en spansk och europeisk kontext.

Iglesias var Podemos största tillgång. Sedan den ekonomiska krisens början så har politiska talkshower blivit mycket populära i spansk tv. I flera av dessa var Iglesias en populär och ofta sedd gäst. Som en skicklig och orädd debattör har han blivit mycket populär. Sin tv-mässighet hade han tränat upp i det lilla program som han själv och några studenter startade 2010: La Tuerka (Skruven).

Podemos politiska förslag är definitivt ganska traditionell vänsterpolitik. Dock har man försökt att undvika att verka vara vänster. Podemos vill spela efter nya regler. Som slagord har man i stället valt ”folket” och ”kasten”. ”Kasten” är den politiska och ekonomiska elit som styrt landet. Detta är en mycket diffus kategori som i huvudsak tjänar till att skapa en fiende som definierar Podemos anhängare. I många viktiga ideologiskt laddade frågor, abortfrågan till exempel, har Podemos varit avsiktligt otydliga. Podemos vill inte splittra det sociala block som missnöjet skapat. ”Makten är inte rädd för vänstern, utan för folket.” I allt detta är det lätt att spåra Laclaus ande.

Det första testet för Podemos möjlighet att få framgångar i allmänna val kom i maj förra året, under EU-valet, där man lyckades få 8 procent av rösterna och fem mandat. ”Vi har gått framåt, men är inte nöjda” sa Iglesias efter valet. Sedan dess har partiet fortsatt växa. Opinionsundersökningar inför lokalvalen nu i maj satte i vissa fall Podemos som största parti.

Detta har ställt Podemos inför nya utmaningar. 2015 är något av ett supervalår. Nu i maj hölls lokalval. Senare i höst hålls parlaments- och regionalval. Det har inneburit att man har haft svårt att upprätthålla sina ideal om platt organisation och direktdemokrati. Errejón har sagt att man nu låter idealen stå tillbaka för en kamp om makten i staten. Man får inte glömma att bakom allt tal om antihierarkisk organisation finns en stark centralism i Podemos. Det är den ursprungliga ledningen kring Iglesias som styr. Det är sannolikt också en anledning till de snabba framgångarna.

I lokalvalen beslöt sig Podemos att inte direkt delta, utan i stället välja att stödja de partier och kandidater som stod närmast Podemos plattform. I framför allt storstäderna innebar det framgångar för vänster- och antinedskärningskandidater. Såväl Barcelona som, eventuellt, Madrid kan komma att styras av borgmästare som står klart till vänster. Men organisationerna som de representerar är lokala. Frågan är hur regional- och sedan riksdagsvalen kommer att gå. På den nivån är högern betydligt starkare.

Hur det än går, så har Podemos skakat om tvåpartisystemet och den nyliberala eliten. Om det kommer räcka hela vägen till den politiska makten, och vad det kommer att göra med Podemos, återstår att se.

En annan aspekt är vilka frågor Podemos utveckling ställer till övrig europeisk vänster. Skulle ett Podemos, ett Laclauianskt populistiskt parti, kunna uppstå i Sverige? Jag känner mig tveksam. Spanien har, med sin svaga industri, korrumperade stat och svaga arbetarrörelse, en hel del gemensamt med de latinamerikanska länder som svepts med i den rosa vågen. Det hindrar dock inte att vi kan inspireras och entusiasmeras inför framtiden. Syrizas och Podemos framgångar är de första som vänstern har haft på decennier i Europa. Deras krav är i folket och arbetarklassens intresse och står emot de europeiska monopolens önskan om utsvältning av periferin. Om det leder till långsiktiga segrar och framgångar återstår att se. Det enkla faktum att en utmaning från vänster har nått så här långt är en framgång.

Internationalen

Podemos rekryterar förre chefen för Försvarmakten

Marco Jamil Espvall

Internationalen 13/11 2015

Podemos har rekryterat den före detta spanska försvarschefen generallöjtnant Julio Rodríguez Fernández som kandidat i det spanska parlamentsvalet den 20 december. Rodríguez kommer att vara andranamn på Podemos lista för provinsen Zaragoza.

Vid en presskonferens i förra veckan presenterade Podemos ledare Pablo Iglesias Rodríguez som skuggminister för försvarsfrågor, det vill säga försvarsminister i en eventuell Podemos-regering.

Om Rodríguez blev försvarsminister skulle han vara den första officer att leda försvarsministeriet sedan General Manuel Gutiérrez Mellado, som ledde övergången från den fascistiska Francoregimen till parlamentarisk demokrati på 1970-talet.

På presskonferensen sa Rodríguez att Podemos kommer att ta ansvar och stärka Spaniens och Europas strategiska position inom Nato. Under tiden 2008 – 2012 var Rodríguez försvarschef, och därmed landets högste militär, förutom Spaniens kung, som är symbolisk överbefälhavare. Rodríguez spelade en viktig roll i Natos krig mot Libyen 2011.

Som reaktion på den överraskande rekryteringen avskedade Spaniens konservativa regering Rodríguez förra fredagen med motiveringen att regeringen saknade förtroende för Rodríguez på grund av hans ”bristande lämplighet”. Avskedandet får dock liten praktisk betydelse då Rodríguez numera bara är reservofficer och redan hade begärt att få gå i pension veckan innan.

Kommer Podemos att storma himlen?

Alex Fuentes

Internationalen 18/12 2015

Wikileaks grundare Julian Assange har beskrivit Podemos som ”det första som har bildats och vuxit utan stöd från massmedia, men som istället stöds och förstärks av medborgare som kommunicerar fritt via debatter bortom maktens kontroll och som använder fria nätverk som Internet och mobiltelefoner. Politiska partier i det nya århundradet kommer att vara partier i stånd att nå allmänheten och locka många anhängare tack vare ekot av sina förslag på sociala nätverk”.

Första gången Podemos dök upp på den spanska politiska arenan var i januari 2014. Fyra månader senare tog de sig till Europaparlamentet med fem ledamöter och i mars 2015 fick Podemos en bred representation i regionala parlament i nästan hela Spanien. Plötsligt växte hoppet om att göra slut på ett system där högern och socialdemokratin alternerat regeringsmakten och fört en nyliberal politik på EU:s vis.

Podemos grundades på en kongress med orden Himlen tas inte i samförstånd, den stormas, en parafra på Marx. Det här med att ”storma himlen” har tolkats på två olika sätt inom Podemos. Å ena sidan som en strategi i de allmänna valen, med generalsekreteraren Pablo Iglesias i spetsen och å andra sidan av Teresa Rodriguez och den strömning som förespråkar ett demokratiskt uppbygge underifrån.

Podemosledningen har urvattnat det som i början förknippades med en radikal vänsterprofil. Den har tonat ned krav såsom ”grundinkomst för varje medborgare”, ”offentlig kontroll inom ekonomins strategiska sektorer”, ”förbud mot uppsägningar i företag som går med vinst”, ”folkomröstning om Spaniens utgång ur NATO”. Den har även byggt upp en hierarkisk organisation med brist på intern demokrati. Iglesias går till val med budskapet ”varken vänster eller höger”. En svängning till följd av partiledningens populism.

Den antikapitalistiska strömningen, företrädd av Teresa Rodriguez, har å andra sidan slagit fast att Podemos måste byggas med gräsrotternas aktiva deltagande om man vill åstadkomma en förändring. Etablissemangets systematiska demonisering av Podemos, manipulativa opinionsmätningar och även Syrizas knäfall i Grekland har försvagat Podemos fortsatta tillväxt. Det finns trots allt många som vill rösta på Podemos. Programmet innebär ett stort socialt framsteg och en Podemosregering kan påverkas av den sociala kampen och stärka densamma.

Kommer Podemos att kunna ”storma himlen” på valdagen den 20 december? Veckorna före valet fick Podemos delta i valdebatter i TV, och presidentkandidat Pablo Iglesias har framstått som den enda som väcker hopp. Men sett ur de arbetandes perspektiv handlar det inte bara om att vinna valet om det sedan blir som i Grekland där det är andra krafter som styr över vad regeringen får göra. En valseger som inte leder till förändring kan sluta illa. Frågan är, helt oavsett valresultatet, om Podemos kan bidra till att förändra situationen för ”de där nere” även om partiet inte når en stor valframgång.

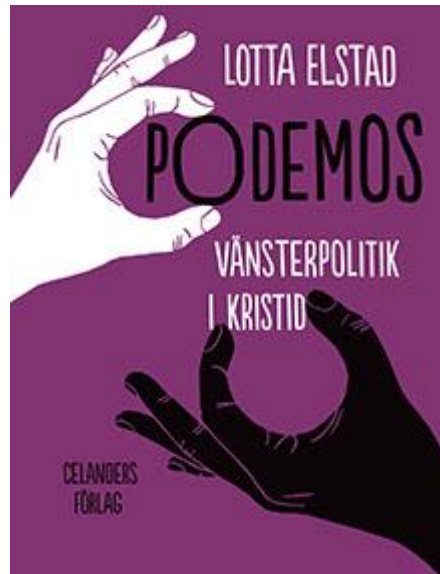
För Teresa Rodriguez handlar valet ”inte bara om en ansiktsförändring utan om att bryta med åtstramningspolitiken. Efter valkampanjen måste vi tänka om. Inte bara på det parlamentariska läget utan även på vad som sker på gatorna”. Den 20 december kommer Podemos att skriva historia. De där nere visar att det går, att folk på gator och torg kan förändra landet och världen.

Synapze

Podemos – Vänsterpolitik i kristid (bokrecension)

Jonas Karlsson

Lagom till spanska parlamentsvalet 20 december har Celanders Förlag släppt denna 120 sidor korta reportagebok av norska journalisten Lotta Elstad. Obligatorisk läsning för alla som ännu inte är helt bekanta med Podemos.

Podemos lanserades i januari 2014 och gjorde snabbt succé på ett sätt som skakade Spaniens politiska etablissemang. I Europaparlamentsvalet fyra månader efter starten fick partiet [8 procent av rösterna](#) och 5 mandat. I november samma år hade partiet 250 000 medlemmar och var enligt opinionsundersökningar Spaniens största parti med [27,7 procent](#) av väljarnas stöd.

Spanien har sedan 2009 plågats svårt av kapitalismens kris som drabbade landet med förödande kraft då spekulationsbubblan på bostäder sprack året efter finanskrisen i USA. Socialdemokraterna i PSOE tvingades till lån från EU och de offentliga utgifterna skars ner med brutala 8 procent – med ännu djupare kris som följd. När arbetslösheten var som högst 2013 nådde den 26 procent av arbetskraften.

Elstad berättar ganska lite om själva krisen, utan målar istället med breda penslar upp bilden hur Podemos byggdes och visar vad som är så speciellt med partiet. Boken är en pedagogisk och bra introduktion till Podemos och läget i Spanien. Vi får läsa om hur Podemos grundades som en slags förlängning på den mäktiga 15 maj-rörelsen som tog sin början 2011 med en våg av massiva demonstrationer och självständig organisering. När rörelsen mattades av 2013 blev behovet av politisk rörelse stort.

Det som utmärker Podemos är framför allt den utpräglade vänsterpopulismen. Både förgrundsfiguren **Pablo Iglesias**, generalsekreterare, och tidigare nyckelpersonen **Juan Carlos Monedero** har varit rådgivare till Chavez-regeringen. Partisekreteraren **Iñigo Errejón** har också starka band till landet och har spenderat flera år i Latinamerika för att studera sociala rörelser. Errejón är dessutom starkt påverkat av argentinska ideologen **Ernesto Laclau** som menar att vänstern för att ha någon chans måste ändra vokabulären och bredda sin bas. I Podemos språkbruk talas det om ”den sociala majoriteten”, ”folket” ställs mot den korrumperade politikereliten, ”kasten”, demokrati mot oligarki.

Samtidigt får vi berättelsen om hur Pablo Iglesias gick från att vara anställd professor i statsvetenskap på Complutenseuniversitetet i Madrid, till att ha sitt egna tv-program, **La Tuerka**, och sedan vidare som debattör i privata nationella TV-kanaler för att 2013 vara ett mediefenomen. Vi får också inblick i Podemos användande av Internetforum, ”**Plaza Podemos**” på Reddit, och onlinelösningar för direktval, inspirerade av Europas Piratpartier, där alla medlemmar till exempel kunde rösta fram kandidater till Europaparlamentsvalet över Internet och vid kongressen i Vistalegre och så vidare.

Vi får också läsa om korruptionshärvorna i Bankia och Bárcenas. Liksom om motståndarnas motangrepp på Podemos i form av uppbyggda drev mot Juan Carlos Monedero för att han fakturerat Venezuelas regering för rådgivning genom sin firma och Iñigo Errejón för att ha haft kvar sin anställning på universitetet samtidigt som han jobbat för Podemos. Anklagelser där inga fel tycks ha begått av de jagade.

Elstad ser fem huvudanledningar till Podemos framgång; språket, ledaren, TV, cirkelarna och 15 majrörelsen. Jag tror det är en korrekt sammanfattning.

Boken lyckas ge en riktigt bra och lättillgänglig introduktion till Podemos och det politiska läget i Spanien, även om mycket har hänt senaste året med vänsterns segrar i lokalvalen i bland annat Madrid och Barcelona, och högerpopulistiska Ciudadanos rekordsnabba uppgång till runt 20 procent i väljaropinionen. Samtidigt förmår boken inte att gå riktigt på djupet. Boken är baserad på deltagande i Podemos ”cirklar” (möten) i Madrid, Oviedo, Bilbao och Oslo hösten 2014 och vintern 2015 och en stor mängd tidningsartiklar men saknar egna intervjuer med centrala personer i Podemos. Izquierda Anticapitalistas roll i skapandet av Podemos är underdriven och de interna striderna mellan dem som vill ha en horisontell och radikal rörelse i stil med 15 maj å ena sidan och Pablo Iglesias team som har ett mer parlamentariskt fokus, uteblir. Boken är dock obligatorisk för alla som ännu inte är så bekanta med Podemos.

Oavsett valutgången 20 december kommer Podemos att sätta avtryck och påverka vänstern i hela Europa genom att ha visat på en ny väg med ett nytt språk och en ny framtoning.